

Dirk Criel, na 10 jaar NCBR-voorzitter af

Johan Vandewalle

In 1992 bestaat de Nationale Campagne Bescherming Roofdieren 10 jaar. Tegelijkertijd neemt Dirk Criel afscheid van het bestuur van de NCBR. Dirk was 10 jaar lang de bezielende voorzitter. Ter gelegenheid van dit jubileum spraken we met Dirk over de NCBR en zijn voorzitterschap. Na veel moeite, zowel Dirk's als mijn agenda blijken weinig openingen te bevatten, lukt het ons een gesprek aan te vatten.

Fretten hebben Dirk's speciale belangstelling.

Hoe ben je eigenlijk met zoogdieren in contact gekomen?

"Op een bepaald moment las ik een krantenbericht over vleermuizen van de zoogdierenwerkgroep van de jeugdbond. Tot dan toe was ik in geen enkele jeugdvereniging geweest. Zoogdieren hadden mij altijd al aangetrokken, vogels veel minder, en ik trok er vaak in mijn eentje op uit. Ik reageerde toen op dat berichtje en leerde zo Robin Vanheuverswyn, die de zoogdierenwerkgroep had opgestart, kennen. Robin bleek met allerlei projecten bezig te zijn en kon best extra hulp gebruiken. Aanvankelijk draaide dat hoofdzakelijk rond het inrichten van ijskelders. Zo hielden wij de eerste kampen en ontstond er een groeiende groep van mensen in het Gentse. Toen Jos Delaender, dat was een goede vriend, het voorzitterschap van de zoogdierenwerkgroep overnam, ben ik er pas echt bij betrokken geraakt. Gezamenlijk wilden we Eliomys, het tijdschrift van de zoogdierenwerkgroep, verbeteren en hebben we er onze schouders onder gezet. Zo ontstond het eerste Vlaamse zoogdiertijdschrift. Daarnaast werden er verschillende projecten uitgewerkt. Er waren projecten rond egels, zwarte ratten en de inventarisaties van vleermuizen."

De overstap naar de roofdieren dan?

"Robin was begonnen om de projecten rond roofdieren op te starten. Roofdie-

ren behoorden toen nog niet echt tot mijn werkdomein. Op het moment dat die acties goed liepen, besloot hij ermee te stoppen. Er werd dus gezocht naar iemand die dat over wilde nemen. Na veel discussie, er waren eigenlijk geen kandidaten, heb ik die acties verder voortgezet. Dit vormde het begin van de Nationale Campagne Bescherming Roofdieren in Vlaanderen.

Dit kon door een toevallige samenloop van omstandigheden, ik kwam net uit het leger en had een baan waarin ik weinig te doen had en had dus veel vrije tijd. De Campagne slokte al snel alle tijd op. Geleidelijk aan ontstonden er meer ideeën voor acties en voor je het weet heb je een volledig werkende vereniging. Zo belandden we in een stroomversnelling en uiteindelijk werd het geheel in een officiële vorm gegoten. In 1982 is de Campagne dan een VZW (vereniging) geworden. Financiëel was dit ook noodzakelijk. De Campagne draaide voordien enkel op giften en verkoop van materiaal. Om meer financiële achtergrond te krijgen, hebben we de Campagne dan omgevormd tot een ledenvereniging met een eigen tijdschrift. In het begin was dit nog heel bescheiden. We hadden slechts een paar leden, ikzelf, mijn ouders en nog een paar anderen, enfin je kent dat wel. Maar niet lang daarna hadden we toch al 100 leden. We hadden iedereen die ooit geschreven had naar de Campagne een gratis Carnivora toegestuurd, en de meesten betaalden toen het lidgeld."

Het tijdschrift, hoe ging dat in zijn werk?

"In het begin hadden we een eigen tijdschrift, Carnivora genaamd. We deden de redactie van Carnivora helemaal zelf, maar na verloop van tijd kregen we zoveel taken dat er een redacteur werd aangesteld. Dat bleek niet goed te gaan en het kostte nog meer energie om het weer recht te trekken. Carnivora verscheen wel telkens 4 maal per jaar, maar zeer onregelmatig. Het gevolg was dat Carnivora tenslotte ter ziele is gegaan. We besloten geen tijdschrift meer te maken, maar een nieuwsbrief te versturen. Helaas, ook van deze nieuwsbrief kwam niet veel terecht. We hebben toen een tweetal jaren geen publikatie gehad. Totdat Reinier Akkermans van de VZZ kwam aankloppen met het voorstel samen Zoogdier uit te geven. De VZZ zocht een uitvalsbasis in Vlaanderen om een volledig Nederlands-

talig tijdschrift te maken. We waren er wel in geïnteresseerd om weer een tijdschrift te hebben, maar we konden niet opnieuw gans de rompslomp van de produktie op ons nemen. Vermits dit geen probleem voor de VZZ was, is er weer een tijdschrift gekomen en het resultaat mag er zijn. Al de oude leden zijn weer aangeschreven, met als resultaat dat we al snel terug zo'n 300 leden hadden. Zoogdier is een meer omvattend tijdschrift dan het vroegere Carnivora. Dat is eigenlijk een voordeel, omdat veel leden van de Campagne ook in de andere zoogdieren zijn geïnteresseerd. Het geheel is bovendien veel mooier van opzet, wat ook mogelijk werd door de grotere oplage."

De Campagne is eigenlijk aan de andere zijde van de taalgrens begonnen?

"Ja inderdaad, begonnen in 1979, was de Campagne een voortzetting van een Franse actie, die via Wallonië overgewaaid is naar Vlaanderen. De bedoeling was om de jacht op kleine marterachtigen te sluiten. In Wallonië was de Waalse jeugdbond, Jeunes & Nature, de drijvende kracht, in Vlaanderen was dat de zoogdierwerkgroep van de toenmalige Wielewaaljongeren. Daartoe werd door Robin Vanheeuverswyn een soort samenwerkingsverband van een twintigtal organisaties gevormd.

Na een kleine twee jaar hadden we ons doel al grotendeels bereikt. De jacht op de kleine marterachtigen werd in Vlaanderen gesloten. Er was toen echter nog geld en materiaal over. We besloten om de Campagne uit te breiden tot alle roofdieren. De eerstvolgende actie betrof de otter. Om die actie verder te zetten hadden we meer mankracht nodig. Dit werd gerealiseerd met subsidies uit de pot Bijzondere Tijdelijke Kaders. We kregen zes BTK'ers ter beschikking. Belangrijk was ook het educatieve aspect. Er verscheen een sensibiliseringsfolder en er werd in de pers veel publiciteit aan gegeven. Verschillende acties werden gevoerd met betrekking tot bedreigde otterbiotopen. Ook andere organisaties deden mee, zoals het WWF (Wereldnatuurfonds België). Toen is het otterrapport verschenen dat nadien als leidraad heeft gediend voor de verdere actie. Het doel was om zoveel mogelijk otterbiotopen te beschermen, en vooral op het gebied van de waterzuivering zoveel mogelijk gerealiseerd te krijgen. Op een bepaald moment liepen de BTK-

projecten af en konden we dit project niet meer aan. Het vroeg teveel werk van ons om alleen met vrijwilligers in plaats van zes beroepskrachten door te gaan. Omdat het project alle aandacht opslokte en de andere problemen van de roofdieren niet meer aan bod zouden komen, werd besloten de otteractie te stoppen. De introductie was gebeurd, en vanuit de overheid, het WWF en het kweekproject Planckendaal was er voor continuïteit gezorgd."

Daarna werden de campagnes rond de vos en de das opgestart.

"In die periode was er een hele hetze tegen de vos aan de gang. We hebben eerst alle energie in de sensibilisatie rond de vos gestoken. De jagers vroegen naar studies. De referenties die door ons werden aangehaald, werden door hen niet aanvaard omdat volgens hun de vos in België totaal anders was dan elders. Aan de universiteit van Leuven hebben twee studenten een onderzoek gedaan naar de Belgische vos. Ook deze studies werden door de jagers verworpen. Nu omdat de onderzoekers maar studenten waren die het niet goed wisten. Geleidelijk aan is ook de actie rond de das opgestart. Mede omdat de problematiek vaak gelijk loopt aan die van de vos. De grootste bedreiging vormde het uitgraven van de burchten. Uiteindelijk hebben we hier meer energie in-

Al snel werd de jacht op kleine marters in Vlaanderen gesloten.

Foto Johan De Meester

gestoken dan in de otters. De acties voor de das kunnen succesvoller zijn, omdat er voor deze dieren nog meer mogelijkheden zijn. De otter was bijna uitgestorven in België, we konden eigenlijk alleen maar nahinken. Voor de das was er nog veel te redden."

De das spreekt mensen ook meer aan.

"Inderdaad, de projecten zijn veel concreter. Je bent met een dassenburcht op één bepaalde plaats bezig, je kan de mensen makkelijk sensibiliseren omdat het dichterbij hun leefomgeving ligt. Mensen konden ook actief meehelpen; ze konden zelf burchten zoeken en dassen observeren. De das is dan ook de redding van de Campagne geweest. Voordien waren we met specialistisch werk bezig, vooral bureau- en lobbywerk, waar de gewone leden die iets in het veld wilden doen niet meer aan te pas kwamen. Met het dassenproject is er terug meer leven in de vereniging gekomen. De leden kunnen inventariseren in het veld, maar ook kunnen ze studie- en lobbywerk verrichten. Iedereen komt dus aan zijn trekken."

Jullie hebben ook nestkasten voor roofdieren ontworpen?

"Het idee van nestkasten voor roofdieren komt eigenlijk uit Frankrijk, maar is

Een eigen milieubureau vergt veel tijd, maar voor Zoogdier is Dirk nog niet verloren.
Foto Johan De Meester

door ons verder uitgewerkt. Het is ondertussen een echte rage geworden. Lokale natuurverenigingen plaatsen de marterkasten, net zoals de vogelnestkasten, in hun reservaten. Veel mensen hebben de marterkasten ook in de tuin geplaatst. Twee jaar lang hebben we proeven genomen met die nestkasten. Eén op de vier geplaatste kasten werd bewoond door roofdieren en het grootste deel daarvan werd ook gebruikt om te jongen. De rest van de kasten werd regelmatig belopen. Na drie jaar blijkt dat één op twee geplaatste kasten wordt bewoond. Zo'n project is een nuttig instrument. Het zal de roofdieren niet redden, maar het brengt de mensen wel in contact met roofdieren. Eigenlijk vergelijkbaar met educatieve werking van nestkasten voor vogels."

Je neemt nu ontslag als voorzitter?

"Enkele jaren terug ben ik een zelfstandige zaak begonnen, het milieu-adviesbureau Econnection. In opdracht van overheden, boseigenaren en dergelijke stel ik beheersplannen op. Een van mijn opdrachten was het maken van een herstelplan voor de dassenpopulaties in opdracht van de provincie Limburg.

Een eigen bureau kost enorm veel tijd. Om het voorzitterschap goed in te vullen, moet je voldoende tijd kunnen vrijmaken. De voorzitter is een spil waar rond de hele vereniging draait. Daarom heb ik besloten mij terug te trekken. Er is nu een grote groep van actieve mensen, die zeker ook de capaciteiten hebben om de Campagne naar behoren voort te zetten. Zo kan er een nieuwe wind door de vereniging waaien, want na 10 jaar begint er toch een verzwakking in je ideeën en interesse op te treden. Ik ben nu dus geen voorzitter meer, maar blijf me nog wel bezighouden met de redactie van Zoogdier."

Bedankt voor dit gesprek, en nog veel succes met je zaak.

Dirk Criel, Econnection, Studie- en adviesbureau voor landinrichting en natuurbeheer, Zottegemstraat 2, B-9688 Schorisse.